

Spis treści

Wykaz skrótów	15
Wstęp	17
I. Część karna	19
Uwagi wprowadzające	19
ROZDZIAŁ 1. Pisma procesowe w postępowaniu przygotowawczym	21
1. Analiza poprawności postępowania przygotowawczego oraz postępowania przed sądem I instancji	21
1.1. Poprawność sporządzania protokołów, notatki urzędowe	21
1.2. Gwarancje procesowe w postępowaniu przygotowawczym	25
1.2.1. Pouczenie podejrzanego o przysługujące mu prawa	25
1.2.2. Przesłuchanie w charakterze świadka osoby, której następnie zostały przedstawione zarzuty	25
1.2.3. Udział obrońcy w postępowaniu przygotowawczym	27
1.3. Czynność procesowa przedstawienia zarzutów	27
1.4. Udział stron postępowania w czynnościach dowodowych	30
1.5. Zabezpieczenie materiału dowodowego	31
1.6. Poprawność przeprowadzonych czynności procesowych (okazanie, przeszukanie)	32
1.6.1. Okazanie osoby lub rzeczy	32
1.6.2. Przeszukanie i zatrzymanie rzeczy	35
1.6.3. Oględziny, otwarcie zwłok, eksperyment procesowy	36
1.6.4. Czynności związane z badaniem na okoliczność obecności alkoholu lub innych środków odurzających	36
1.7. Organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, forma prowadzonego postępowania przygotowawczego	37
2. Akt oskarżenia	38
2.1. Odpowiedź na akt oskarżenia	40
2.2. Zwrot aktu oskarżenia, przekazanie sprawy prokuratorowi w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia	41
ROZDZIAŁ 2. Postępowanie przed sądem I instancji	42
1. Właściwość sądu rozpoznającego sprawę	42
2. Skład sądu w trakcie postępowania	45

3. Obrona obligatoryjna i prawo do obrony	48
4. Zakazy dowodowe	51
5. Wyjaśnienia oskarżonego	53
6. Wniosek o ściganie	55
7. Modyfikacja opisu czynu	56
8. Poprawność doręczeń i wezwań na rozprawy	57
9. Zachowanie zasady bezpośredniości	57
10. Poprawność sporządzenia protokołów	58
11. Odniesienie się przez sąd do wniosków dowodowych	61
12. Inicjatywa dowodowa sądu i stron	62
13. Uprzedzenie o zmianie kwalifikacji przed wyrokowaniem	64
14. Dowód z opinii biegłego	67
14.1. Konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego albo biegłych	67
14.2. Poprawność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego	70
14.3. Forma i treść opinii	71
14.4. Wymogi dotyczące opinii psychiatrycznej	74
14.5. Ocena opinii	78
14.6. Znaczenie opinii prywatnej (pozaprocessowej)	82
15. Udzielenie głosu stronom	83
16. Wyrokowanie	85
17. Obowiązek naprawienia szkody	87
18. Najnowsze zmiany w prawie karnym	89
ROZDZIAŁ 3. Analiza poprawności wydanego w sprawie orzeczenia	104
1. Analiza poprawności wydanego w sprawie wyroku	104
1.1. Elementy wyroku	104
1.2. Wyrok zwykły, wyrok zaoczny, wyrok nakazowy	104
1.3. Data wydania wyroku	105
1.4. Właściwość sądu	106
1.5. Skład sądu	107
1.6. Wskazanie osoby oskarżonego	110
1.7. Data urodzenia oskarżonego	111
1.8. Opis czynu	113
1.9. Elementy dyspozytywne wyroku	115
1.10. Pozostałe elementy wyroku	117
1.11. Zgodność podpisu z podpisem sędziego orzekającego	118
2. Analiza uzasadnienia wyroku	118
2.1. Podstawa faktyczna	119
2.2. Analiza strony przedmiotowej typu czynu zabronionego	122
2.3. Analiza strony podmiotowej typu czynu zabronionego	123
2.4. Ocena dowodów	123
2.5. Uzasadnienie kary, środków karnych, środków zabezpieczających, środków zapobiegawczych	124
2.6. Wyjaśnienie podstawy prawnej	125
ROZDZIAŁ 4. Apelacja	126
1. Konstrukcja apelacji – poprawność sformułowań elementów apelacji	126
2. Odmienności w formułowaniu elementów apelacji w odniesieniu do poszczególnych wzorów	146

2.1. Apelacja w sprawie o przestępstwo sporządzona przez oskarżyciela posiłkowego/prywatnego	146
2.2. Apelacja w sprawie o wykroczenie sporządzona przez obrońcę	147
2.2.1. Odniesienie przepisów kodeksu postępowania karnego do postępowania w sprawach o wykroczenia	147
2.2.2. Pozycja procesowa obwinionego	148
2.2.3. Analiza aktu postępowania z uwzględnieniem odmienności proceduralnych	149
2.2.3.1. Ustanie karalności (przedawnienie orzekania)	149
2.2.3.2. Obrona obligatoryjna	150
2.2.3.3. Wniosek o ściganie	152
2.2.3.4. Odstępstwa od zasady bezpośredniości	152
2.2.4. Sporządzenie i wniesienie apelacji	153
2.2.4.1. Termin wniesienia apelacji	153
2.2.4.2. Stosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego	154
2.2.4.3. Konstrukcja zarzutów apelacji	155
2.2.4.4. Uzupełnienie postępowania dowodowego	158
2.2.5. Wzór apelacji od wyroku w sprawie o wykroczenie	158
3. Formułowanie elementów aktu oskarżenia w odniesieniu do poszczególnych wzorów	165
3.1. Subsydiarny akt oskarżenia w sprawie o przestępstwo	165
3.2. Prywatny akt oskarżenia	174
4. Zasady sporządzania opinii prawnej w sprawach karnych	178
II. Część cywilna	185
Uwagi wprowadzające	185
ROZDZIAŁ 5. Postępowanie procesowe	186
1. Pisma główne w postępowaniu – uwagi ogólne	186
2. Pozew	186
2.1. Elementy pozwu	186
2.2. Oznaczenie sądu	189
2.3. Właściwość miejscowa	189
2.4. Właściwość rzeczowa	191
2.5. Określenie stron postępowania	193
2.6. Wartość przedmiotu sporu	195
2.7. Opłata od pozwu	199
2.8. Określenie żądania pozwu	201
2.9. Zakres żądania pozwu	202
2.10. Wniosek o zasądzenie odsetek	202
2.11. Konstrukcja żądania pozwu	204
2.12. Przytoczenie okoliczności faktycznych	208
2.13. Podstawa prawna roszczenia	209
2.14. Wnioski dowodowe	210
2.15. Wniosek o zobowiązanie strony przeciwnej lub innej osoby do przedłożenia dokumentu	213
2.16. Fakultatywne elementy pozwu	213
2.17. Skutki wniesienia pozwu	228
2.18. Braki formalne pozwu	231

2.19. Wniosek o zażalenie do próby ugodowej	234
2.20. Wzór pozwu	237
3. Odrębności w rodzajach pozwów	244
3.1. Pozew w sprawie o ochronę dóbr osobistych	244
3.2. Pozew o stwierdzenie nieważności umowy	249
3.3. Pozew o unieważnienie umowy	253
3.4. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną	256
3.5. Pozew o wydanie wyroku nakazującego złożenie oświadczenia woli	262
3.6. Pozew o ustalenie stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym	266
3.7. Powództwo windykacyjne	269
3.8. Powództwo negatoryjne	272
3.9. Pozew o ochronę posiadania	275
3.10. Pozew w sprawie o zachówek	278
4. Odpowiedź na pozew	282
4.1. Odpowiedź na pozew po zmianie przepisów kodeksu postępowania cywilnego	282
4.2. Stosowanie dotychczasowych przepisów kodeksu postępowania cywilnego ...	282
4.3. Znaczenie odpowiedzi na pozew	284
4.4. Termin wniesienia odpowiedzi na pozew	285
4.5. Zarzuty i twierdzenia podnoszone w odpowiedzi na pozew	285
4.6. Wniesienie powództwa wzajemnego	301
4.7. Inne wnioski, które mogą znaleźć się w odpowiedzi na pozew	302
4.8. Wzór odpowiedzi na pozew	303
ROZDZIAŁ 6. Postępowanie przed sądem I instancji	308
1. Przesłanki nieważności postępowania (art. 379 k.p.c.)	308
1.1. Uwagi ogólne	308
1.2. Niedopuszczalność drogi sądowej	309
1.3. Brak zdolności sądowej lub procesowej, brak organu powołanego do reprezentowania strony, brak przedstawiciela ustawowego, nienależyte umocowanie pełnomocnika	310
1.3.1. Zdolność sądowa	310
1.3.2. Zdolność procesowa	311
1.3.3. Organ powołany do reprezentowania strony	313
1.3.4. Prawidłowo ustanowiony pełnomocnik, przedstawiciel	314
1.4. Zawisłość sporu	316
1.5. Powaga rzeczy osądzonej	318
1.6. Niewłaściwość składu sądu	320
1.7. Brak możliwości obrony praw	323
1.8. Niewłaściwość sądu	327
2. Postępowanie dowodowe	329
2.1. Protokoły z posiedzeń	331
2.2. Postanowienia dowodowe	332
2.3. Zastrzeżenia do protokołu	334
2.4. Rozkład ciężaru dowodu	337
2.5. Przeprowadzenie dowodu z urzędu	338
2.6. Dowód <i>prima facie</i>	339
2.7. Fakty znane powszechnie	341

2.8. Fakty znane z urzędu	342
2.9. Fakty przyznane	343
2.10. Domniemania faktyczne	345
2.11. Domniemania prawne	347
2.12. Ocena dowodów	348
2.13. Dowód z dokumentów	351
2.13.1. Dokument urzędowy	353
2.13.2. Dokument prywatny	355
2.13.3. Ograniczenia dowodowe związane z dokumentami	357
2.14. Dowód z zeznań świadków	361
2.14.1. Ograniczenia dowodowe	362
2.14.2. Prawo odmowy zeznań	364
2.14.3. Ocena dowodu z zeznań świadków	365
2.15. Dowód z opinii biegłego sądowego	367
2.15.1. Potrzeba powołania biegłego w celu sporządzenia opinii	368
2.15.2. Elementy opinii	368
2.15.3. Znaczenie opinii prywatnej (pozaprocesowej)	370
2.15.4. Ocena dowodu z opinii biegłego	371
2.16. Dowód z przesłuchania stron	374
ROZDZIAŁ 7. Postępowanie nieprocesowe	378
1. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących postępowania procesowego	378
2. Właściwość sądu	379
3. Uczestnicy postępowania	380
4. Postępowanie dowodowe	384
4.1. Wymogi dotyczące wniosku w postępowaniu nieprocesowym	384
4.1.1. Wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości	385
4.1.2. Wniosek o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności	390
4.1.3. Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku wraz z wnioskiem o dział spadku	392
4.2. Koszty postępowania	395
5. Orzeczenia w postępowaniu nieprocesowym	396
6. Pisma przygotowawcze	398
ROZDZIAŁ 8. Analiza poprawności wydanego w sprawie orzeczenia	399
1. Elementy orzeczenia	399
1.1. Sąd orzekający w sprawie	399
1.1.1. Zgodność składu sądu z przepisami prawa	400
1.1.2. Udział sędziego wyłączanego z mocy ustawy	400
1.1.3. Orzekanie przez sąd rejonowy w sprawie zastrzeżonej do właściwości sądu okręgowego bez względu na wartość przedmiotu sporu	400
1.2. Strony postępowania	403
1.3. Rozstrzygnięcie (sentencja)	405
1.3.1. Wyrok wstępny, wyrok częściowy	408
1.3.1.1. Wyrok wstępny	409
1.3.1.2. Wyrok częściowy	412
1.4. Rozstrzygnięcie co do kosztów procesu	413
1.5. Podpisy pod wyrokiem	415
2. Problematyka ogłoszenia orzeczenia	418

3. Zasady wyrokowania	419
3.1. Przedmiot orzekania	419
3.2. Zasada aktualności orzeczeń	422
3.3. Podstawa faktyczna i prawna orzeczenia	424
4. Analiza uzasadnienia orzeczenia	427
4.1. Analiza elementów uzasadnienia	427
4.1.1. Podstawa faktyczna	427
4.1.2. Podstawa prawna	428
4.2. Analiza dokonanej przez sąd oceny dowodów	430
ROZDZIAŁ 9. Zaskarżanie orzeczeń	435
1. Apelacja	435
2. Odmienności w zaskarżaniu orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym	446
2.1. Apelacja	446
2.2. Zażalenie	454
2.3. Skarga na referendarza	454
3. Zasady sporządzania opinii prawnej	456
III. Część gospodarcza	459
Uwagi wprowadzające	459
ROZDZIAŁ 10. Umowy zawierane w ramach obrotu profesjonalnego	460
1. Rodzaje umów funkcjonujących w obrocie handlowym	460
2. Oświadczenie woli	462
2.1. Wykładnia umowy	463
2.2. Forma oświadczeń woli	464
3. Wady oświadczenia woli	467
4. Treść złożonych oświadczeń woli – objęcie granicami swobody kontraktowania ...	469
5. Podstawowe elementy umów i ich sformułowania	472
5.1. Nazwa umowy	473
5.2. Data i miejsce zawarcia umowy	473
5.3. Strony umowy	474
5.3.1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	474
5.3.2. Spółka cywilna	475
5.3.3. Osobowe spółki handlowe: spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna	476
5.3.4. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, inny podmiot mający osobowość prawną	477
5.4. Reprezentacja	479
5.4.1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	479
5.4.2. Spółka cywilna	479
5.4.3. Spółki prawa handlowego – spółka jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna	480
5.4.4. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, inny podmiot mający osobowość prawną	482
5.5. Preambuła	484
5.6. Postanowienia wstępne	484
5.7. Przedmiot umowy	485
5.8. Miejsce wykonania umowy	486
5.9. Podstawowe obowiązki stron	486

5.10. Terminy spełnienia świadczeń	488
5.11. Materiały i podwykonawcy	489
5.12. Wynagrodzenie	490
5.13. Sposób rozliczenia i płatności	490
5.14. Odsetki za zwłokę w płatnościach	491
5.15. Kara umowna	493
5.16. Odpowiedzialność za nienależyte wykonanie zobowiązania	495
5.17. Umowne prawo odstąpienia	497
5.18. Warunki ewentualnego rozwiązania umowy	500
5.19. Warunki i okres gwarancji	500
5.20. Zakaz konkurencji	502
5.21. Klauzula poufności	504
5.22. Określenie sądu właściwego do rozstrzygania ewentualnych sporów	505
5.23. Dodatkowe zabezpieczenia	506
5.24. Postanowienia końcowe	508
ROZDZIAŁ 11. Umowy zawierane w ramach obrotu konsumenckiego	509
1. Odmienności w umowach zawieranych z konsumentami	509
1.1. Wzorce umowne	509
1.2. Niedozwolone postanowienia umowne	510
1.3. Katalog niedozwolonych klauzul umownych	512
ROZDZIAŁ 12. Ogólny wzór umowy na przykładzie umowy zbycia udziałów w spółce z o.o. wraz z komentarzem	513
ROZDZIAŁ 13. Przykłady konstrukcji pozwów na gruncie przepisów kodeksu spółek handlowych	520
1. Pozew o wyłączenie wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	520
2. Pozew o uchylene uchwały wspólników spółki kapitałowej na przykładzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	525
3. Pozew o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki kapitałowej na przykładzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	533
4. Pozew o odszkodowanie przeciwko członkowi zarządu spółki z tytułu odpowiedzialności za zobowiązania spółki	539
5. Powództwo wspólnika o naprawienie szkody wyrządzonej spółce (tzw. <i>actio pro socio</i>)	546
IV. Część administracyjna	553
Uwagi wprowadzające	553
ROZDZIAŁ 14. Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego	554
1. Uwagi ogólne	554
2. Analiza akt postępowania administracyjnego	554
2.1. Przesłanki nieważności decyzji	555
2.1.1. Ustalenie właściwości organu wydającego decyzję	555
2.1.2. Wybór przepisów proceduralnych stosowanych w badanym postępowaniu	557
2.1.3. Tożsamość przedmiotu postępowania	559
2.1.4. Prawdliwość doręczeń	559
2.1.5. Inne rażące naruszenie prawa	561

2.2. Przesłanki wznowienia postępowania	562
2.2.1. Prawdziwość dowodów stanowiących podstawę ustaleń w postępowaniu	563
2.2.2. Popełnienie przestępstwa	565
2.2.3. Przesłanki wyłączenia organu	565
2.2.4. Przesłanki wyłączenia pracownika	566
2.2.5. Prawidłowe ustalenie katalogu stron postępowania	567
2.2.6. Nowe fakty i dowody w postępowaniu	569
2.2.7. Wymagane prawem stanowisko innego organu	570
2.2.8. Rozstrzygnięcie zagadnienia wstępnego przez organ	571
2.2.9. Istnienie innego orzeczenia stanowiącego podstawę wydania decyzji ...	571
2.3. Inne naruszenia przepisów postępowania mające wpływ na treść wydanej decyzji	571
2.3.1. Gwarancje stron postępowania – art. 10 k.p.a.	571
2.3.2. Pouczenia o przysługujących stronie prawach	573
2.3.3. Prawidłowość sporządzonych protokołów	574
2.3.4. Udział pełnomocnika	576
2.3.5. Prawidłowość przesłuchań świadków	578
2.3.6. Prawidłowość przesłuchań i weryfikacja żądań stron postępowania ...	579
2.3.7. Metryka sprawy	581
2.3.8. Postępowanie dowodowe	581
2.3.9. Dowód z opinii biegłego	585
2.3.10. Tryb wszczęcia postępowania	586
2.3.11. Rozprawa	587
2.3.12. Przesłanki zawieszenia postępowania	588
2.4. Podsumowanie	589
3. Analiza poprawności wydanych w postępowaniu decyzji	589
3.1. Weryfikacja, czy podjęte w sprawie rozstrzygnięcie jest aktem administracyjnym	589
3.2. Podstawa prawna wydawanej decyzji	590
3.3. Wykonalność wydanej w postępowaniu decyzji – pozostałe przesłanki nieważności decyzji	591
3.4. Weryfikacja elementów formalnych decyzji na podstawie art. 107 k.p.a.	591
3.5. Poprawność sporządzenia uzasadnienia decyzji	595
4. Odwołanie	596
5. Realizacja zasady dwuinstancyjności – właściwość organu II instancji	599
6. Decyzje organu odwoławczego	601
6.1. Utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji	602
6.2. Uchylenie i przekazanie do ponownego rozpatrzenia	602
6.3. Uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy	602
6.4. Umorzenie postępowania	603
6.5. Rozstrzygnięcie w sytuacji nieważności decyzji	603
7. Ogólny wzór skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego	605
ROZDZIAŁ 15. Skarga kasacyjna i zażalenie do Naczelnego Sądu Administracyjnego	616
1. Weryfikacja typu orzeczenia	616
2. Legitymacja skargowa	618
2.1. Analiza poprawności sentencji wyroku	620

2.2. Analiza uzasadnienia wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego	622
2.2.1. Uzasadnienie faktyczne wyroku	623
2.2.2. Uzasadnienie prawne wyroku	624
2.2.3. Wskazanie sądu co do dalszego postępowania	626
3. Analiza akt postępowania przed wojewódzkim sądem administracyjnym	626
3.1. Analiza przesłanek nieważności postępowania	627
3.1.1. Niedopuszczalność drogi sądowej	629
3.1.2. Brak zdolności sądowej lub procesowej organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, brak należytego umocowania pełnomocnika	630
3.1.3. Skład sądu	632
3.1.4. Przesłanki wyłączenia sędziego	633
3.1.5. Pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw	633
3.1.6. Właściwość wojewódzkiego sądu administracyjnego	634
3.2. Pozostałe uchybienia proceduralne	635
3.2.1. Udział prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich i organizacji społecznych	635
3.2.2. Związanie sądu prawomocnym wyrokiem skazującym	636
3.2.3. Ustalenie kręgu stron postępowania	637
3.2.4. Wymogi formalne składanych pism procesowych	638
3.2.5. Wymogi formalne skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego	640
3.2.6. Weryfikacja przesłanek odrzucenia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego	641
3.2.7. Prawidłowość doręczeń	642
3.2.8. Dochowanie terminów przez strony postępowania	642
3.2.9. Weryfikacja przesłanek odroczenia	643
3.2.10. Prawidłowość sporządzanych protokołów i notatek	644
3.2.11. Zastrzeżenia do protokołu	645
3.2.12. Dodatkowe postępowanie dowodowe	645
3.2.13. Weryfikacja przesłanek trybu uproszczonego	645
3.2.14. Weryfikacja przesłanek zawieszenia postępowania	647
4. Konstrukcja skargi kasacyjnej	648
5. Zażalenie do Naczelnego Sądu Administracyjnego	655
5.1. Katalog zaskarżalnych postanowień i zarządzeń	655
5.2. Pozostałe warunki sporządzania zażalenia	656
5.3. Konstrukcja zażalenia do Naczelnego Sądu Administracyjnego	659

K.p.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
k.p.w.	ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
k.r.o.	ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 583 z późn. zm.)
k.s.h.	ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1330 z późn. zm.)
k.w.	ustawa z dnia 20 marca 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1094 z późn. zm.)
Konstytucja RP	ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zmianami)
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
KZS	Krakowski Zespół Sądowy